HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

פיגול וחייבין עליו כרת (א)זה הכלל [א]כל הקומץ א] [או] נותן בכלי המוליך המקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקריב המתיר כמצותו כיצד קרב [ב]המתיר כמצותו קמץ בשתיקה נתן בכלי ב] והוליך והקטיר חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו נתן בכלי והוליך והקטיר בשתיקה או שקמץ ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו זהו שקרב המתיר כמצותו [ג]כיצד לא קרב המתיר כמצותו קמץ חוץ למקומו נתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו נתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו או שקמץ ג] נתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו ד] זהו שלא קרב המתיר כמצותו [ד]מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן נתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו נתן בכלי והוליך והקטיר שלא לשמן או שקמץ ונתן בכלי והוליך והקטיר שלא לשמן (ב)זהו שלא קרב המתיר כמצותו לאכול כזית [ה]בחוץ ה] כזית למחר כזית למחר כזית בחוץ כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר כחצי זית למחר כחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת ו] א"ר יהודה זה הכלל אם מחשבת הזמן קדמה למחשבת המקום פיגול וחייבין עליו כרת אם מחשבת המקום קדמה למחשבת הזמן פסול ואין בו כרת וחכמי' אומרים [ו]זה וזה פסול ואין בו כרת: **גמ'** (ג)איבעיא להו [ז]לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן (ד)וקיימא לן דאותן שירים אסורים באכילה ז] מהו דתיהני להו הקטרה למיקבעינהו בפיגול [ח]ולפקינהו מידי מעילה אמר רב הונא אפילו לר"ע (ה)דאמר זריקה מועלת ליוצא ה"מ יוצא דאיתיה בעיניה ופסול מחמת דבר אחר הוא אבל חסרון דפסולא דגופיה הוא לא מהני ליה הקטרה אמר ליה רבא אדרבה אפי' לר"א (ו)דאמר אין זריקה מועלת ליוצא ה"מ יוצא דליתיה בפנים (ז)אבל חסרון דאיתיה בפנים ח] מהניא ליה הקטרה אמר רבא מנא אמינא לה דתנן ט] הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ או כזית משיריה בחוץ ותני רבי חייא הקומץ את המנחה ולא תני או כזית י] מ"ט לא תני או כזית לאו כגון שחסרו שירים וקמו להו אכזית וכיון דבמתן כלי יא] בהילוך ובהקטרה לא מתני ליה

או

פיגול וחייבים עליו כרת. האוכל משירי מנחה דכתיב בחוץ לזמנו (ויקרא ז) עונה תשא וכתיב בנותר ואוכליו עונו ישא (שם יט) מה להלן כתיב ונכרתה אף כאן האוכלו בכרת והכן ג"ש בפ"ק דכריתות (דף ה.): **כל הקומץ או נותן.** קומץ יב] או מוליך או מקטיר ע"מ לאכול דבר שדרכו לאכול כגון שיריים או להקטיר דבר שדרכו להקטיר כגון קומץ חוץ לזמנו כו' אבל אם חישב להקטיר שיריים למחר או לאכול קומץ למחר כשר דבטלה דעתו אצל כל אדם. בד' עבודות הללו מפגלין במנחה דגמרינן מזבחים בהקישא כדאמר בריש פירקין (דף ג:) דאיתקש מנחה לחטאת יג] ז)ומה היא היקישא גמרי' מחשבה דפוסלת במנחה ומינה מה זבח נפגל בד' עבודות שחיטה וקבלה הולכה וזריקה כדאמרינן בת"כ ח) אף מנחה בד' עבודות קמילה כנגד שחיטה יד] ט)קבלה כנגד מתן כלי והולכה כנגד הולכה והקטרה כנגד זריקה: **ובלבד** טו] **שיהא קרב**י) **המתיר כמצותו.** כאילו היה כשר שלא יהא טז] שום פסול אלא הפיגול אבל אם יש שם פסול אחר תו לא פגיל ואין בו כרת כדאמר בפ"ב (לקמן טז:) ירצה כתיב בפיגול כ) וכתיב בכשר ירצה ל) כהרצאת כשר כך הרצאת פיגול שלא יהא בו שום פסול אחר: **בשתיקה.** שלא מ)חישב: **או שקמץ ונתן בכלי** יז] **והוליך והקטיר.** כל אלה חוץ לזמנו זהו שקרב המתיר כמצותו דלא היה בו שום פסול אחר: **או שקמץ ונתן בכלי** יח] **והוליך והקטיר.** כל אלה חוץ למקומו כלומר או קתני אם עשה אחת מאלה על מנת לאכול שיריים חוץ למקומו וכל הג' חוץ לזמנו לא קרב הקומץ כמצותו: **מנחת חוטא** יט] **וקנאות.** יש בהן עוד פסול אחר המוציאן מידי פיגול כגון שלא לשמן דאמרינן בריש פירקין (דף ג.) כ] דפסולה אם קומצו שלא נ)לשמן לא קרב המתיר כמצותו ואין בשיריים כרת: **כזית בחוץ** כא] **וכזית למחר.** חישב באחת העבודות ב' מחשבות חוץ לזמנו וחוץ למקומו. ועד השתא איירי בשתי עבודות שחישב באחת חוץ לזמנו ובאחת חוץ למקומו והשתא מיירי כב] שחישב ס)בשתיהן בעבודה אחת. ולרבי יהודה הוא דאיצטריך דלא תימא שחישב שתיהן בשתי עבודות הוא דפליג ר' יהודה דבתר קמייתא אזלינן אבל כג] ע)(בההיא) [בחדא] עבודה מודה קמ"ל והכי מפרש בזבחים בפ' שני (דף ל.) פ): **כזית למחר כזית בחוץ.** אע"פ שחישב כד] תחילה חוץ לזמנו הוציאתו שניה מידי כרת. רבי יהודה פליג את"ק בין בעבודה אחת בין בשתי עבודות: **גמ' מהו דתהני להו הקטרה למיקבעינהו בפיגול.** כגון כה] אם הקטיר הקומץ ע"מ לאכול הני שיריים חוץ כו] לזמנו מקבעי בפיגול בהך הקטרה כבהקטרה מעליא הואיל וברשות מקטיר או דלמא כיון דאין שיריים נאכלים ה"ל כמחשב לאכול למחר דבר שאין דרכו לאכול כז] כדאמר לקמן (דף יז.) דלא מהניא מחשבתו: **אי נמי לאפוקינהו** כח] **ממעילה.** אם הקטירו כדרכו בשתיקה מי אמרינן כיון דניתן רשות להקטירו הויא הקטרה מעליא ומפקא לשיריים מידי מעילה כהקטרה מעליית' דאמר במס' מעילה בפ' חטאת העוף (דף ט.) המנחות מועלין בהן משהוקדשו קרב הקומץ חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא ואין מעילה בשיריים כו' דה"ל שעת היתר לכהנים וכל שיש לו שעת היתר לכהנים אין בו מעילה בפ"ק דמעילה [ב.] או דלמא כיון דסוף סוף אין שיריים נאכלין הוו להו דבר שאין לו כט] היתר לכהנים ולא נפקי ממעילה: **אפילו ר"ע דאמר.** בפ"ק דמעילה (דף ז.) זריקה מועלת ליוצא ל] חוץ לקלעים למיהוי כדבר שיש לו היתר לכהנים ולמיפק מידי אשם מעילות צ) ק)(ר"ע אומר אין מועלין בו) דזריקתו הוציאתו מידי מעילה אע"פ שאינה לא] מתרת באכילה אעפ"כ מועלת לו להוציאו מידי מעילה: **מחמת דבר אחר.** חוץ ירושלים פוסלו שיצא לב] מן הקלעים: **לא מהניא ליה הקטרה.** ולא נפקא לג] ממעילה: ר)ר"א ס"ל דפסול יוצא חמור לד] מחסרון: **מנא אמינא לה.** דמהניא להו הקטרה לפיגול וליציאת לה] מעילה: **ותני רבי חייא.** למתני' ש) ולא תני או כזית לא בקומץ ולא בשיריים לא בפגול ולא בפסול: **מ"ט לא תני או כזית.** משיריים למחר: **לאו.** משום דמאן דקתני או כזית משמע ליה דכי הדר תני הנותן בכלי והמוליך והמקטיר לאכול דבר כו' לו] או להקטיר קומצה או כזית מקומצה למחר: **כגון שחסרו שיריים.** ועמדו על כזית לז] ואמר הריני נותן בכלי ומוליך ומקטיר ע"מ לאכול כזית של לח] שיריים למחר ואע"ג דמחשבת קמילה ליכא למימר שכבר חסרו דא"כ ה"ל מנחה שחסרה קודם קמילה ופסולה ותו לא מקבעה בפיגול אפילו הכי מחשבת מתן כלי והילוך והקטרה הואיל ואפילו חסרו לט] מותר להקטיר הקומץ מוקי לה בשכבר חסרו לאחר קמילה אפילו הכי הן מ] פיגול והאי דלא תני ליה רבי חייא לאו [משום] דלא סבירא ליה [הכי] דלא פליג עליה מא] דרבי דסתמא דמתניתין רבי היא אלא משום דלא מצי לאוקומי לכולה מתניתין ת)בכה"ג דבמתן כלי ובהילוך ובהקטרה לא מתני ליה

או

יתירה ופסולה והשתא כיון דבלא אבד פסולה אמאי נקט אבד על מב] כן נראה דבלא אבד כשרה דתרוייהו חזו לה ואבד לאחר קמילה (א): **וחכ"א אחד זה ואחד זה פסול ואין בו כרת.** וא"ת היינו ת"ק וי"ל דאתא למסתם כוותיה דכי האי גוונא משני בפ' המפלת (נדה ל:): **ה"מ יוצא דאיתיה בעיניה כו'.** הוה מצי למימר ה"מ יוצא מקצתו אבל יוצא כולו לא כדאמרינן בפ"ק דמעילה (דף ו:) והכא כיצא כולו דמי כיון דאסורין באכילה ומיהו פלוגתא היא התם וא"ת למ"ד יצא כולו לא הא דתניא פרק ב) כל שעה (פסחים לד:) נטמא בשר או נפסל או שיצא חוץ לקלעי' ר"א אומר יזרוק פי' דיש דם אע"פ שאין בשר ר' יהושע אומר לא יזרוק פי' דאם אין בשר אין דם ומודה ר' יהושע דאם זרק הורצה על כרחך ביצא כולו דאי נשתייר כזית זורק לכתחילה ומדקאמר אם זרק הורצה ש"מ דזריקה מועלת ליצא כולו ושמא דרבי יהושע עדיפא מדר"ע א"כ לענין הרצאה שאני לרבי יהושע בין לכתחילה בין לדיעבד אפי' ביצא כולו ג) כדאמר בפ' כיצד צולין (שם עז:) אבל לעולם לא מיקבע בפיגול ולא נפיק מידי מעילה היכא דיצא כולו מידי דהוה אחסרון לרב הונא: **ותני רבי חייא כו'.** ולא תני או כזית רבי חייא תני בברייתא דידיה בשיטת מתניתינו אלא דלא תני או כזית והכי תני הקומץ את המנחה לאכול שיריה כו' זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי והמוליך והמקטיר כו' ועל כרחין הא דמשמע ליה לרבי חייא או כזית מיירי בשחסרו שיריים ועמדו על כך לאו היינו או כזית משיריים דרישא כדפי' בקונטרס דא"כ הוה ליה מנחה שחסרה קודם קמילה ופסולה בקומץ ותו לא מיקבע בפיגול אלא משום דזה הכלל דסיפא קאי אכל מה דתנא ברישא וברישא תנא או כזית א"כ נותן בכלי ומוליך ומקטיר עליה נמי קאי ובכזית משיריים מיתוקם שפיר בשחסרו שיריים דהא מקטיר קומץ עליהן אבל ד) כזית מקטיר קומצה לא מיתוקם כשחסר קומץ ועמד על כזית דאי חסר קומץ בשעת מחשבה כבר נפסלה המנחה ותו לא מיפגלא ומשמע ליה לרבי חייא דמאי דמיתוקם מג] כזית ה) משיריה מיירי בחסר ועמד על כזית

מש"ה

מסורת הש"ס

א) זבחים יג: [לעיל ז.] לקמן יג: יז., ב) זבחים כט: סה., ג) לעיל ט., ד) [לקמן יג. בפרש"י בסוף הפרק הלזה נדפס ביאור רחב בזה הר"מ והר"ש בנו על סוגיא זו], ה) [מעילה ז. לקמן מז.], ו) [שם], ז) [לו פרשה ח], ח) ומהאי היקישא. נ"ק, ט) מתן כלי כנגד קבלה והולכה כו'. נ"ק, י) קומץ המתיר. נ"ק, כ) [ויקרא יט], ל) [ויקרא כב], מ) חישב או שקומץ ונתן הד"א. נ"ק, נ) לשמן הס"ד ואח"כ ד"ה שלא קרב. נ"ק, ס) שתיהן. נ"ק, ע) נ"ק מ"ז, פ) דר' יהודה פליג את"ק בין בעבודה אחת בין בשתי עבודות הס"ד אח"כ ד"ה כזית למחר כו' הוציאתו שניה מידי כרת הס"ד כנ"ל. נ"ק, צ) דתנן בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים רע"א כו'. נ"ק, ק) [צ"ל דר' עקיבא], ר) אמר ליה רבא דרבא ס"ל דפסול יוצא כו'. נ"ק, ש) למתני' הס"ד אח"כ ד"ה לאו משום דקתני או כזית משמע ליה כגון שחסרו שיריים ועמדו על כזית וכי הדר ותני הנותן בכלי המוליך המקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול היינו דאמר הריני נותן בכלי ומוליך ומקטיר ע"מ לאכול כזית של שיריים למחר כו' כנ"ל. נ"ק, ת) בכה"ג הס"ד ואח"כ מה"ד דבמתן. נ"ק, א) פסולה. נ"ק, ב) כיצד צולין דף עז נטמא. נ"ק, ג) כדאמרינן התם אבל. נ"ק, ד) כזית מקומצה לא כו'. נ"ק, ה) משיריים שחסרו מיירי. נ"ק,

עין משפט נר מצוה

עה א מיי' פי"ג מהל' פסוה"מ הלכה ו:

עו ב ג מיי' פט"ו שם הלכה א:

עז ד מיי' פט"ו שם הלכה ג:

עח ה ו מיי' שם פרק ט"ז הלכה ג:

עט ז מיי' פט"ז מהל' פסוה"מ הלכה יא:

פ ח מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ז:

גליון הש"ס

גמ' אבל חסרון דאיתא בפנים. עיין לקמן דף מו ע"א תוספות ד"ה נפרס:

מוסף רש"י

זה הכלל כל הקומץ או נותן בכלי המוליך וכו'. קחשיב להנך ד' עבודות חשובות, קומץ דמי לשוחט דזה נוטל ומפריש חלק גבוה מחלק כהנים וכן זה (להלן יג:). **ובלבד שיקריב המתיר כמצותו.** שלא יהיה בו פסול אחר, אם יש בו פסול מחשבה אחרת יצא מידי פיגול כדילפינן לעיל דמחשבות מוציאות זו מזו (זבחים כט:). **אמר ר' יהודה.** אכולה מתני' פליג דלית ליה מחשבות מוציאות זו מזו אלא אם כן קדם פסולו לפיגולו, דתו לא קרינן ביה כהרצאת כשר ובעבודה אחת נמי פליג דאית ליה תפוס לשון ראשון (שם). **וקימ"ל דאותן שיריים אסורים באכילה.** דהאי קרא דמן המנחה לא משתעי אלא בשיריים (לעיל ט:).

שיטה מקובצת

א] והנותן בכלי והמוליך והמקטיר לאכול: ב] בכלי והילך והקטיר חוץ לזמנו כו' נתן בכלי והילך והקטיר: ג] שקמץ ונתן: ד] תיבות זהו שלא קרב המתיר כמצותו נמחק: ה] כזית למחר. עי' (זבחים דף לא) ברש"י: ו] אמר ר' יהודה (שם דף כט:): ז] מהו דתהני (ע"ש דף כז בתוס'): ח] מהניא ליה הקטרה. וא"ת מאי שנא א) דאין השירים נאכלים היה מהניא הקטרה לפגולי מאי שנא מהא דאמרינן (בזבחים דף כז.) דזריקה דלא מכשרא בשר לא מפגלא וי"ל דלא דמי דהכא מיירי כשהקטרה היא כתיקונה אלא שהריעותא היא בחסרון השירים אבל התם מיירי שלא היה הזריקה כתיקונה וע"י קלקול הזריקה אין הבשר נאכלת כגון חישב בשחיטה ע"מ לזרוק למחר מה שצריך למעלה למטה או איפכא א"נ זרק דמים הניתנים למטה למעלה או איפכא וכוון באותו זריקה לאכול מן הבשר למחר או להקטיר מן האימורים למחר בהא קאמר דלא מיפגלא כך פרש"י בזבחים ב): ט] תיבות הקומץ את המנחה נמחק: י] עיין בהשמטות שבסוף המסכת: יא] כלי ובהילוך: יב] נותן קומץ בכלי: יג] לחטאת ומההיא היקישא: יד] שחיטה ומתן כלי כנגד קבלה: טו] ובלבד שיקריב המתיר הקומץ ותיבות שיהא קרב נמחק: טז] שם פסול אחר אלא הפיגול כו' תו לא מפגל ואין בו כרת: יז] והילך והקטיר נוסחא אחרינא וחישב באחד מהם לאכול שירים חוץ לזמנו: יח] בכלי והילך והקטיר: יט] חוטא ומנחת קנאות: כ] דפסולות אם קומצו שלא לשמן ושלשת שאר העבודות חוץ לזמנו או או אפילו הראשון חוץ לזמנו והשאר שלא לשמן הוציאו מידי פיגול הס"ד ומה"ד או שקמץ או נתן בכלי או הלך או הקטיר שלא לשמן והשאר ע"מ לאכול

שיטה מקובצת (המשך)

שירים חוץ לזמנו זהו שלא קרב המתיר: כא] בחוץ כזית למחר חישב באחת מן העבודות ב' מחשבות: כב] תיבות שחישב שתיהן נמחק: כג] אבל בחד עבודה מודה: כד] שחישב בתחלה: כה] אם הקטיר הקומץ. ותימה תינח אם הקטיר הקומץ לאכול שירים למחר אבל אם חישב להקטיר הקומץ למחר לא שייך למימר הכי לכן נראה דמשום הכי מבעיא ליה אי מקבע בפיגול בהאי הקטרה משום דכיון דאין השירים נאכלין הוי כאילו לא קרב המתיר כמצותו: כו] חוץ לזמנן מי מקבעי: כז] לאכול דאמר: כח] מידי מעילה: כט] שאין לו שעת היתר: ל] ליוצא דתנן בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים רבי אליעזר אומר מועלין בו כאילו לא נזרק הדם דאין זריקה מועלת ליוצא חוץ לקלעים למיהוי כדבר שיש לו שעת היתר לכהנים ולמיפק מידי אשם מעילות ר"ע אומר אין מועלין בו דזריקתו מוציאתו מידי מעילה: לא] שאינה מתירתו באכילה אפילו הכי מועלת: לב] חוץ מן הקלעים: לג] נפקא מידי מעילה: לד] חמור מפסול חסרון: לה] לפיגול וליציאתו מידי מעילה: לו] לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר קאי נמי מה דתנא במחשב לאכול שירים או כזית משירים או: לז] על כזית אחר הקמיצה ומחשב בהני ג' עבודות ואמר: לח] שירים למחר. ספרים אחרים ומש"ה לא תני ר' חייא או כזית משום דהוי לצדדין שהרי במחשב להקטיר הקומץ או כזית מן הקומץ למחר לא מצינו לפרושי ביה כגון שחסר הקומץ ועמד על כזית וחישב להקטיר אותו כזית המשוייר למחר דבהכי לא מהניא ביה מחשבה אי חסר הקומץ ולא מיפגלא המנחה בההיא מחשבה וכיון דלא מצי לפרושי או כזית דהקטר קומץ במחשבה דהני ג' עבודות כשחסר הקומץ ועמד על כזית וחישב על כזית המשוייר להקטיר למחר כמו דמצי לפרושי או כזית משיריה דבההוא משמע ליה כגון שחסרו השירים אחר הקמיצה ועמדו על כזית וחישב על כזית המשוייר לאכול למחר ומשום דלא מצי לפרושי לתרווייהו בחד גוונא לא תני ר' חייא או כזית כלל ואף על גב במחשב עבודת קמיצה הוה מצי למיתני או כזית משיריה ולא ג) במחשב להקטיר קומצה או כזית מקומצה כגון שחסרו ועמדו על כזית שהרי לא מהניא מחשבה בהכי לפגל משום דהוי ליה מנחה שחסרה קודם קמיצה דפסולה להקטיר וא"כ לא מיפגלא במחשבה אפ"ה כיון דבמחשבה דמתן כלי והילוך והקטרה לא מצי למיתני או כזית דהוי לצדדין כדפירשתי במחשב בעבודת קמיצה נמי לא תני או כזית אע"ג דהכא לא הוי לצדדין כדפי' אבל תנא דידן דתני או כזית לא מקפיד [אי] הפי' דאו כזית [הוי] לצדדין ומפרשינן כגון שחסרו ועמדו על כזית היכא דמצינא לפרושי ליה כגון במחשב באחת מג' עבודות לאכול כזית משיריה למחר דהקטרה מהניא היכא שחסרו שיריה אחר הקמיצה כך נמצא ברש"י ישן של כתיבת יד:

לט] ואפי' חסרו (נותן) [מותר] להקטיר את הקומץ מוקי לה כו' אפ"ה הוי: מ] פיגול דהכי חשיב בהן הריני קומץ ע"מ שאם יחסרו השירים ויעמדו על כזית למחר ובמוליך ונותן בכלי ומקטיר נמי כגון שחסרו שיריה ועמדו על כזית ואמר הריני נותן בכלי ומוליך ומקטיר ע"מ לאכול כזית שירים למחר ותיבת הכי נמחק: מא] דרבי דסתמה למתניתין דהא רבי הוה ותיבות דמתני' דרבי הוא נמחק: מב] כן נראה כלשון שני שהפריש לה שני קמצים כשרה. מהר"פ: מג] רמאי דמיתוקם בשחסר ועמד על כזית והשאר נמחק:

א) נ"ל ומ"ש הכא גבי שיריים דס"ד דאף דאין השיריים נאכלים כו'. ב) אולי צ"ל כך פירשו התוס' בזבחים דף כו ד"ה יצא. ג) אולי צ"ל או כזית משיריה או במחשב להקטיר קומצה או כזית מקומצה שהרי התם ע"כ לא מיירי מחסרון כלל דאם חסר מקומץ או משיריים קודם קמילה לא מהני וכו':